

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100555

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-09-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Спольська Олена Володимирівна

2. Olena V. Spolska

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 29-08-2023

Спеціальність за освітою: Музична педагогіка та виховання

Місце роботи здобувача: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.850.016

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41.51, 18.41.01.17, 18.41.09, 18.07.41, 18.07.43.21

Тема дисертації:

1. Становлення і розвиток фортепіанного мистецтва Тернопільщини у вимірах регіональної культури
2. Formation and Development of the Piano Art of Ternopil Region in Terms of Regional Culture

Реферат:

1. Музичне мистецтво Тернопілля, яке сьогодні включає території трьох історичних регіонів – Галичини, Волині та Поділля, розвивалося в контексті галицької культурної традиції, пріоритетність якої визначалася приналежністю міста Тернополя до Галичини, оскільки саме там було сконцентровано ядро музичного професіоналізму регіону, в тому числі фортепіанного. Фортепіанне мистецтво Тернопільщини репрезентовано усіма трьома базовими складовими – виконавством, музичною освітою та композиторською творчістю, а також музично-видавничою діяльністю (нотовидавництвом), що є ознакою його професіоналізації. Це дає підстави розглядати фортепіанне мистецтво Тернопілля в категоріях регіональної фортепіанної школи. Тернопільська фортепіанна школа розвивалася у тісних зв'язках із львівською, однак протягом свого існування сформувала цілком оригінальне обличчя, яке не є тотожним іншим регіональним

школам України. В історії тернопільської фортепіанної школи можна виділити чотири періоди. Перший – аматорсько-професійний – період розпочався у другій половині XIX століття. На цей час припадає перехід від аматорського музикування до професійної освіти та виконавства. Він характеризується несистемністю розвитку, проте саме у цей період формуються три основні складові тернопільської фортепіанної школи – освіта, концертно-виконавська діяльність, композиторська творчість. Другий – професійно-інституалізаційний – етап розвитку фортепіанного мистецтва Тернопілля має два підперіоди: професійний (1903–1928) та професійно-інституалізаційний (1928–1939). Перший підперіод розпочався відкриттям Вищого музичного інституту імені М. Лисенка у Львові у 1903 році, а другий – заснуванням у 1928 році Тернопільської філії Вищого музичного інституту імені М. Лисенка. Третій – професійно-уніфікаційний – етап розвитку фортепіанного мистецтва Тернопільщини розпочався у 1939 році, після окупації західноукраїнських земель Радянським Союзом, і тривав до його розпаду в 1991 році. У цей час мистецька освіта Тернопілля, в тому числі фортепіанна, представлена початковою (мистецькі школи) та середньою (Тернопільське музичне училище) ланками. У цей час відбувається ріст професійної майстерності тернопільських піаністів, однак відсутність в обласному центрі мистецького закладу вищої освіти гальмувала розвиток тернопільської фортепіанної школи. Четвертий – професійно-трансформаційний – етап триває з 1991 року і ознаменований трансформаційними процесами в розвитку мистецтва й освіти. На початку 1990-х років тернополяни отримують можливість продовжувати навчання музичному мистецтву в рідному місті завдяки відкриттю утворенню у 1993 році музично-педагогічного факультету в Тернопільському педагогічному інституті та відкриттю нової спеціальності «Музичне виховання». Нині на факультеті мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка готуються спеціалісти як з музичної педагогіки, так і музичного мистецтва, в тому числі піаністи. Жанрові та стильові орієнтири фортепіанної музики композиторів уродженців Тернопілля – Д. Січинського, В. Безкоровайного, В. Барвінського – формувалися в контексті загальних тенденцій розвитку музичного мистецтва Галичини кінця XIX – першої половини XX століття. Серед стильових пріоритетів – романтизм та модерні течії, з яких виділимо імпресіонізм, неокласицизм та фольклоризм. Фортепіанну музику композиторів Тернопілля кінця XX – початку XXI століття представлена іменами Б. Климчука, що мешкає в Тернополі, та його учня І. Небесного, який сьогодні працює у Львові. Обидва композитори у своїй творчості тяжіють до авангардизму (цикл Б. Климчука 10 дитячих п'єс для фортепіано є своєрідною антологією авангардних течій музики XX століття, адаптованою для дітей), однак у творах, тематично або змістовно пов'язаних з регіональною традицією («Кременецькі п'єси» Б. Климчука та Фантазія-етюд І. Небесного), вони спиралися на традиції музичного романтизму. Ключові слова: фортепіанне мистецтво другої половини XIX – першої чверті XXI століть, регіональна музична традиція, музичне виконавство, професійна мистецька освіта, композиторська творчість, біографіка, фортепіанні транскрипції релігійних книжних та фольклорних пісень, музичний стиль, романтизм, модернізм, постмодернізм.

2. The musical art of Ternopil Region, which today includes the territories of three historical regions such as Halychyna, Volyn and Podillia, was developed in the context of Halychyna cultural tradition, the priority of which was determined by the affiliation of Ternopil city to Halychyna, since the core of musical professionalism of the region, including piano, was concentrated there. The piano art of Ternopil Region is represented by all three basic components such as performance, musical education and compositional creativity, as well as music publishing activities (music publishing), which is a sign of its professionalization. This gives reason to consider the piano art of Ternopil in the categories of the regional piano school. The Ternopil piano school developed in close connection with the Lviv piano school, but during its existence it formed a completely original face that is not identical to other regional schools of Ukraine. Four periods can be distinguished in the history of the Ternopil piano school. The first is amateur-professional. The period began in the second half of the 19th century. This time marks the transition from amateur music making to professional education and performance. It is characterized by non-systematic development; however, it was during the period that the three main components such as education, concert-performance activity, compositional work of the Ternopil piano school were formed. The second is professional and institutionalization. This stage of development of piano art in Ternopil has two sub-periods such

as professional (1903–1928) and professional and institutionalization (1928–1939). The first sub-period began with the opening of the M. Lysenko Higher Music Institute in Lviv in 1903, and the second began with the establishment in 1928 of the Ternopil branch of the M. Lysenko Higher Music Institute. The third professional unification stage of the development of piano art in the Ternopil Region began in 1939, after the occupation of Western Ukrainian lands by the Soviet Union, and continued until its collapse in 1991. At that time, artistic education in Ternopil, including piano, was represented by elementary (art schools) and secondary (Ternopil music school) links. During that period the professional skill of Ternopil pianists was growing, but the lack of an art institution of higher education in the regional center hindered the development of the Ternopil piano school. The fourth is professional and transformational stage has been ongoing since 1991 and is marked by transformational processes in the development of art and education. In the early 1990s, residents of Ternopil got the opportunity to continue studying music in their hometown thanks to the opening in 1993 of the music and pedagogical faculty at the Ternopil Pedagogical Institute and the opening of a new specialty “Music Education”. Currently at the Faculty of Arts of the Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, specialists in both musical pedagogy and musical art, including pianists, are trained. Genre and stylistic orientations of piano music by composers born in Ternopil such as D. Sichynskyi, V. Bezkorovainyi, V. Barvinskyi were formed in the context of the general trends in the development of the musical art of Halychyna at the end of the 19th – the first half of the 20th century. Among the stylistic priorities are romanticism and modern trends, of which we can highlight impressionism, neoclassicism and folklorism. Ternopil composers piano music of the late 20th and early 21st centuries is represented by the names of B. Klymchuk, who lives in Ternopil, and his student I. Nebesnyi, who works in Lviv today. Both composers their works create in avant-garde (B. Klymchuk’s cycle of 10 children’s pieces for the piano is a kind of anthology of avant-garde trends in music of the 20th century, adapted for children), but in works thematically or content-related to the regional tradition (“Kremenets pieces” by B. Klymchuk and Fantasy etude by I. Nebesnyi), they relied on the traditions of musical romanticism. Keywords: piano art of the second half of the 19th – the first quarter of the 21st centuries, regional musical tradition, musical performance, professional art education, composer's creativity, biography, piano transcriptions of religious book and folk songs, musical style, romanticism, modernism, postmodernism.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Спольська О. Фортеп'яне мистецтво Тернопільщини другої половини XIX століття: історико-музикознавчий аспект. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. 2019. Вип. 2 (41). С. 86–93. DOI: <https://doi.org/10.25128/2411-3271.19.2.12>
- Спольська О. В. Тернопільська філія Вищого музичного інституту імені М. Лисенка як культурно-освітній центр Тернополя (перша половина XX століття). Мистецтвознавчі записки. 2021. № 40. С. 173–177. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.40.2021.250386>
- Спольська О. В. Роль В. Вшелячинського та його вихованців у становленні фортепіанного виконавства в Тернополі. Мистецтвознавчі записки. 2022. № 41. С. 141–145. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.262995>

- Спольська О. В., Прийдун С. В., Древницький Ю. Р. Роль представниць родини Крихів у фортепіанному мистецтві Тернопілля. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2022. № 1. С. 180–185. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2022.257683> Автору належить характеристика діяльності представниць родини Крихів, окрім Марії та Лідії Крих.
- Грицун Ю., Соколова Г., Спольська О. Критерії та рівні сформованості сценічно-виконавської культури учня. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [ред.-упоряд. М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 56. Том 1. С. 48–56. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-1-7> Автору належить розробка концепту сценічно-виконавської культури в музичному мистецтві.
- Зосім О. Л., Спольська О. В. Особливості рецепції українських церковних різдвяних пісень у фортепіанних обробках Дениса Січинського, Василя Безкоровайного та Василя Барвінського. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [ред.-упоряд. М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 60. Том 2. С. 66–77. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/60-2-10> Автору належить музична характеристика фортепіанних обробок різдвяних пісень Дениса Січинського, Василя Безкоровайного та Василя Барвінського.
- Грицун Ю., Шубіна В., Спольська О. Інноваційні підходи до фахової підготовки майбутніх викладачів інструментально-виконавської майстерності у закладах вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [ред.-упоряд. М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 61. Том 1. С. 90–96. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-1-15> Автору належить висвітлення проблем та пропозиція рішень щодо впровадження інноваційних підходів у фаховій підготовці майбутніх викладачів інструментально-виконавської майстерності в закладах вищої освіти.
- Kondratska L., Vodanyi B., Vodiana V., Toporivska Y., Spolska O., Malovichko S. The Bioethical Discourse in the Development of a Musician-Performer. *Postmodern Openings*. 2022. Vol. 13. Issue 1Sup1. P. 198–215. DOI: <https://doi.org/10.18662/po/13.1Sup1/422> <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000769947800012> Автору належать фрагменти, в яких здійснено критичний огляд літератури з проблематики музичного виконавства.
- Спольська О. В. Історичний аспект розвитку фортепіанного мистецтва Тернопільщини у ХХ столітті. Інноваційні культурно-мистецькі аспекти в сучасній картині світу. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (11–13 вересня 2019 р.), ХНТУ / за ред. Якимчук О. В. Херсон: ХНТУ, 2019. С. 52–54.
- Спольська О. В. Класи спеціального фортепіано у музичному виконавстві Тернопілля. Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези V Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 17–18 жовтня 2019 р.). Т. 1. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019. С. 92–94.
- Спольська О. В. Фортепіанна школа Тернопільщини в контексті розвитку професійної музичної освіти. Сучасний культурний простір у мистецтвознавчому дискурсі: Зб. матеріалів Міжн. дистанц. наук.-практ. конф., Київ, 14 листопада 2019 р. Київ: НАКККіМ, 2019. С. 129–131.
- Гринчук І., Спольська О. Відомі піаністи-виконавці та педагоги у музичній культурі Тернополя кінця ХІХ – початку ХХ століття. Музичне мистецтво і освіта: досвід та інноваційні шляхи розвитку: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю молодих учених та студентів (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 20–21 листопада 2019 р.). Вінниця: ТОВ «Твори», 2019. С. 58–63.
- Спольська О. Штрихи до представлення фортепіанних класів ТНПУ імені В. Гнатюка. Перші наукові читання, присвячені 80-річчю діяльності Тербовлянського коледжу культури і мистецтв (1940–2020) за

темою: «Освітній культурно-мистецький простір: минувшина, сьогодення». Мат. читань, 12 травня 2020 р., м. Тереховля: «Мелос», 2020. Тернопіль: Осадца Ю. В, 2020. С. 157–161.

- Спольська О. В. Фортепіанні класи факультету мистецтв ТНПУ ім. В. Гнатюка: концертно-виконавська діяльність. Естетичне виховання дітей та молоді: синергія культури і освіти: матеріали Шостого Міжнародного науково-практичного семінару / Ред.-упор. З. Гнатів, М. Каралюс. Дрогобич, 2020. С. 136–140.
- Спольська О. В. Початок становлення фортепіанного виконавства у Тернополі. Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса, 4–5 листопада 2021 р.). Т. 1. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2021. С. 82–85.
- Спольська О. В. Софія Дністрянська в українському та європейському фортепіанному мистецтві. 100 років української культури в екзилі: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 9–10 грудня 2021 р. Київ: НАКККіМ, 2021. С. 193–195.
- Спольська О. Педагоги та видатні піаністи Тернопілля кінця XX – початку XXI століття. Теорія та практика мистецької едукативної у цивілізаційних викликах сьогодення: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції / ред.-упор. З. Гнатів, Т. Медвідь. Дрогобич: ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. С. 252–255.
- Гринчук І., Спольська О. Вітчизняні виконавські школи: регіональний аспект. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі: наук. журнал. 2020. № 5. С. 24–31.
- Spolska O. V. Regional performance traditions: historical and music, scientific and didactic approaches. Мистецтво та освіта. 2021. № 1 (99). Р. 46–50.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U100097

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зосім Ольга Леонідівна

2. Olha L. Zosim

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лігус Ольга Марківна
2. Olha M. Lihus

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Микуланинець Леся Михайлівна
2. Lesia M. Mykulanynets

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Лілія Михайлівна
2. Liliia M. Shevchenko

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В. Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Анастасія Ігорівна

2. Anastasiia I. Kravchenko

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради: Афоніна Олена Сталівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні: Афоніна Олена Сталівна

Відповідальний за підготовку облікових документів: Терещенко А. С. , 0999165415

Реєстратор: УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності



Юрченко Тетяна Анатоліївна